

KRONIKLER

MEVZUAT KRONİĞİ

CEZA HUKUKU

1 — Ateşli silâh ve bıçak taşıma izni :

27 mart 1968 tarihli ve 12859 sayılı Resmî Gazetede, 19/3/1963 tarihli ve 11359 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış yönetmelikte değişiklikler yapılmakta, vali ve kaymakamlar tarafından taşıma izni verilmesi hususunda yeni hükümler getirilmektedir.

2 — Yasak oyun makinaları :

27 aralık 1968 tarihli ve 13086 sayılı Resmî gazetede yayınlanmış 1072 sayılı «Rulet, tilt, langırt ve benzeri oyun âlet ve makinaları hakkında Kanun» ile bu makinaları bulundurmak veya çalıştırmak veya yurda sokmak veya imâl etmek yasaklanmıştır. Kanun, T.C.K. nun 567. maddesindeki şartlar olmasa yani bu fiiller umuma mahsus veya umuma açık yerlerde kumar oynatma veya oynama suçunun unsurlarını kapsamasa da onları suç saymıştır. Ancak 7470 sayılı Turizm Bankası Kanununun 18. maddesi hükümlerini saklı tutmuştur. Bu hükme göre, Banka, Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulunca tayin edilecek yerlerde, yabancı pasaport hamillerine inhisar etmek üzere, talih oyunları oynatılacak mahaller tesis edebilmektedir. 1072 sayılı kanun bu yerlerde uygulanmayacaktır.

3 — Tecil yasağı :

27 aralık 1968 tarihli ve 13086 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış 1072 sayılı «Rulet, tilt, langırt ve benzeri oyun âlet ve makinaları hakkında Kanun»'un müeyyidesi bir yıldan aşağı olmamak üzere hapis ve 1000 liradan 5000 liraya kadar ağır para cezasıdır. Tekerrürü halinde cezalar bir misli arttırılmaktadır. Aletler, tesisat ve paralar müsadere edilmekte, bu yerler bir daha açılmamak üzere kapatıl-

maktadır. Bu suçlardan mahkûm olanların cezalarının tecil edilme-
mesi kabul olunmuştur (m. 2).

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU

4 — Savcılık teminatı :

Danıştayın görmekte olduğu bir dava sırasında ileri sürülen anayasa aykırılık iddiasını ciddî bulması üzerine, iş anayasa mahkemesine gelmiş ve karara bağlanmıştır.

Anayasa mahkemesi, savcılarının teminatından sözedilen Anayasanın 137. maddesine aykırı olduğu için Hâkimler Kanununun 63., 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu kanununun 77. maddelerini iptal etmiş ve iptal hükümlerinin 15/6/1968 günü yürürlüğe girmesine karar vermiştir.

Hâkimler kanununun iptal edilmiş bulunan 63. madde hükmü, 45 sayılı kanunla değiştirildiği için savcılar hakkında şu hükmü ihtiva etmekteydi: «Adalet Bakanı gerekli hallerde savcılık mesleğinde bulunanların yerlerini değiştirebilir» 45 sayılı kanunun 77. maddesi hükmü ise şöyledir: «Cumhuriyet Savcı yardımcısı, Cumhuriyet Başsavcı yardımcısı ve Cumhuriyet savcısı, Bakanlık Müsteşarının başkanlığı altında Teftiş Kurulu Başkanı ve Genel Müdürlüklere müteşekkil kurulun mütaleası alındıktan sonra, Adalet Bakanı ile Başbakanın müşterek kararnamesi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile atanır. — Cumhuriyet Başsavcısı yardımcılarının atanmasında Cumhuriyet Başsavcısının inhası gözönünde tutulur.»

Anayasa mahkemesi bu hükümleri Anayasanın «Kanun, Cumhuriyet Savcılarının ve kanun sözcülerinin özlük işlerinde ve görevlerini yapmalarında teminat sağlayıcı hükümler koyar. — Cumhuriyet Başsavcısı, Başkanun sözcüsü ve Askerî Yargıtay Başsavcısı Yüksek Mahkemeler hâkimleri hakkındaki hükümlere tâbidir.» diyen 137. maddesine aykırı olduğu görüşüne varmıştır.

5 — Mahkemelerin madde itibarile yeckisi :

27 aralık 1968 tarihli ve 12859 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış «Rulet, tilt, langirt ve benzeri oyun âlet ve makinaları hakkında»

ki 1072 sayılı kanunla kabul edilmiş suçlara bakma yetkisi sulh mahkemelerine bırakılmıştır (m. 4).

6 — Meşhut suçlar kanununun uygulanması :

27 aralık 1968 tarihli ve 12859 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmış «Rulet, tilt, langırt ve benzeri oyun âlet ve makinaları hakkında»'ki 1072 sayılı kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı zaman ve mekân kaydına bakılmaksızın 3005 sayılı kanun hükümlerinin uygulanması kabul edilmiştir (m. 3).

7 — Ceza Muhakemesi alanında milletlerarası yardımlaşma :

16 ekim 1968 tarihli ve 13028 sayılı Resmî gazetede 20 nisan 1959'da Strasburg'da Avrupa Konseyi üyesi olarak imzalanan «Ceza İşleminde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi»'nin türkçe ve İngilizce metni yayınlanmıştır. Çeşitli bent ve fıkralara ayrılmış 30. maddeden meydana gelen Sözleşme yedi bölüme ayrılmıştır. Birinci Bölümde «Genel Hükümler», İkinci Bölümde «İstinabe», Üçüncü Bölümde «Usule ait işlemlerin ve adli kararların tebliği, tanıkların, bilirkişilerin ve kovuşturulan kişilerin mahkeme önüne çıkmaları», Dördüncü Bölümde «Adli Sicil», Beşinci Bölümde «Usûl», Altıncı Bölümde «Kovuşturma ile ilgili ihbar», Yedinci Bölümde «Adli Sicillerle ilgili bilgi mübadelesi» ve nihayet sonuncu bölümde de «Nihaî hükümler» yer almıştır.

Metni hakkında kısaca bilgi verdiğimiz Sözleşme, 23 mart 1968 tarihli ve 12856 sayılı Resmî gazetede yayınlanmış 1034 sayılı kanun ile bazı ihtirazî kayıtlara yer verilerek, onaylanmıştır.

8 — Askerî muhakeme hukuku :

25 mart 1968 tarihli ve 12857 sayılı Resmî Gazetede «Askerî Adalet Teftiş Kurulu Tüzüğü» yayınlanmıştır. Bu tüzük 25 ekim 1963 tarihli ve 353 sayılı «Askerî mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usûlü Kanunu»'nun 36. maddesi hükmüne dayanmaktadır (Tüzük, m. 58).

Tüzükte Teftiş Kurulunun kuruluşu, müfettişlerin nitelikleri, görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Teftiş Kurulunun görevleri askerî mahkeme kalemlerini, askerî savcılıkları ve savcılık kalemlerini, adli müşavirlikleri, askerî cezaevlerini ve tutukevlerini, Di-

siplin Mahkemeleri hakkındaki 477 sayılı kanunun yine 36. maddesi gereğince disiplin mahkemelerini, disiplin subaylıklarını, disiplin cezaevlerini ve tutukevlerini Bakan adına teftiş ve kontroldur.

Prof. Dr. Öztekin TOSUN